

можливостей) сторін; вимога вмотивованості судового рішення; надання правової допомоги стороні, яка її потребує і не має змоги самостійно собі її забезпечити, якщо це необхідно в інтересах правосуддя. І хоча на перший погляд здається, що ЄСПЛ створює обов'язкові норми, робить це він з огляду на Конвенцію 1950 р. Таким чином, рішення ЄСПЛ є джерелом тлумачення Конвенції 1950 р. Саме з огляду на це суди України повинні застосовувати практику ЄСПЛ.

## КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС БІЖЕНЦІВ

**Мартинюк Ю.М.**, здобувач кафедри конституційного та міжнародного права НАВС

**Науковий керівник:** д.ю.н., професор, начальник кафедри конституційного та міжнародного права НАВС Колодій А.М.

Проблема конституційно-правового статусу біженців є вагомим для сьогодення та майбутнього розвитку України, враховуючи стійкі тенденції збільшення їх кількості у світі та, зокрема, в Україні. Проголошення України незалежною, суверенною державою дало поштовх до значних змін у суспільстві.

Найвідоміші дослідження з міжнародно-правового статусу біженців були здійснені здебільшого представниками західної науки міжнародного права. Цьому питанню присвячені праці Дж. Вернанта, Л. Горденкера, П. Нобеля, та ін. Серед вітчизняних науковців, які досліджували проблему біженців, слід назвати Д.В. Іванова, А.Ю. Ястребову, О.І. Піскуна, Ю.М. Тодику, та ін.

Таким чином, актуальність проблеми міжнародно-правового статусу біженця обумовлена, зокрема, наступним.

По-перше, в українській науці конституційного права немає жодного дослідження, у якому б комплексно вивчалось питання міжнародно-правового статусу біженця з урахуванням історичних аспектів та сучасних тенденцій його розвитку. Тому комплексне дослідження цієї проблеми може заповнити цю прогалину.

По-друге, збільшення чисельності біженців та пов'язаних з цим явищем проблем політичного, економічного, соціального характеру підтверджує необхідність в переоцінці та переосмисленні їх правового становища і розробці нового підходу до аналізу й вирішення проблеми біженців як на міжнародному, так і на регіональному рівнях.

По-третє, дослідження особливостей правового регулювання міжнародно-правового статусу біженців та досвіду окремих країн з цього питання, надасть змогу удосконалити національне законодавство України про біженців та привести його у відповідність з нормами міжнародного права. Слід зазначити, що для України проблема біженців досить нова. За колишніх радянських часів правової бази щодо захисту біженців, яка б могла слугувати основою при розробці українського законодавства зазначеної категорії осіб, практично не існувало. Тому існує необхідність у дослідженні міжнародно-правового статусу біженців з метою подальшого удосконалення національного законодавства України стосовно названої категорії осіб. Вищезазначені чинники визначають актуальність обраної теми дисертаційного дослідження та її важливість з точки зору як загальної доктрини міжнародного права, так і вітчизняної доктрини.

Зростання кількості іноземців на території України сприяє значне розширення та збагачення міжнародних зв'язків. Ці стосунки приймають різні форми: зв'язки окремих трудових колективів, туристичні поїздки, поїздки за особистим запрошенням і т. ін.

Є всі підстави вважати, що кількість осіб, які заявляють про себе як про біженців, буде зростати. Цьому сприяє законодавство України. У ст. 26 Конституції України закріплено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України.

Таким чином, в українському законодавстві є певна кількість нормативних документів, що регламентують права й обов'язки біженців і осіб, які шукають притулок. Разом з тим, практика їх реалізації пов'язана з великими труднощами, що обумовлені рядом причин: по-перше, відсутністю матеріальних можливостей для реалізації прав біженців, передбачених законом. Неспроможність держави захистити права біженців та осіб, які шукають притулок, їх честь та гідність викликає вкрай негативні наслідки, оскільки вона паралізує законослужність населення держави, включаючи і біженців, і осіб, які шукають притулок. До сьогодні не вирішене питання про створення хоча би одного на всю Україну пункту тимчасового розташування біженців. Створюється замкнене коло: держава не надає біженцям місць законного проживання, але вимагає виконання закону про біженців.

Іншою причиною труднощів реалізації українського законодавства відносно біженців і осіб, які шукають притулок, є відсутність досвіду роботи державних органів з такою категорією населення. Це призводить до надто повільної, багатомісячної, а іноді й багаторічної підготовки підзаконних актів. Відсутність же таких документів створює обстановку правової невизначеності, а це означає, що створюється середовище, яке сприяє порушенню прав людини.

Третьою причиною зазначених проблем є невисокий рівень правової культури державних службовців, у тому числі й працівників правоохоронних органів.

Виходячи з цього та враховуючи, що Україна як суб'єкт міжнародних відносин зобов'язана дотримуватись норм міжнародного права, Декларації прав і свобод людини та інших міжнародно-правових актів, необхідно:

- визначити концепцію національної політики відносно біженців та осіб, які шукають притулок на території України;
- створити загальноукраїнську мережу правових консультаційних пунктів для біженців та осіб, які шукають притулок;
- інформувати всіх іноземців, які прибувають на територію України, про правила та місця їх реєстрації в нашій країні, а також про правила перебування іноземців і осіб без громадянства в нашій державі. Цю інформацію можна підготувати у вигляді пам'яток;
- врегулювати нормативно процедуру вилучення та знищення незаконних документів, що посвідчують особу, у біженців і осіб, які шукають притулок. Ця процедура має носити цивілізований, не принижуючий людську гідність характер;
- органам виконавчої влади організувати роз'яснювальну і правову просвітницьку роботу з керівниками ЗАГСів, управлінь освіти різних рівнів, дитячих дошкільних закладів, шкіл, медичних закладів з питань прав біженців та осіб, які шукають притулок;
- налагодити просвітницьку і виховну роботу з державними службовцями, які працюють з іноземцями, спрямовану на недопущення порушень прав людини, приниження честі та гідності особистості;
- налагодити тісну співпрацю з міжнародним співтовариством з метою залучення коштів міжнародних організацій та країн-донорів для вирішення цієї проблеми.

Від розв'язання цих завдань залежить авторитет нашої молоді держави, що прагне стати цивілізованою демократичною країною.

## **ОСНОВНІ ФОРМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ**

**Кузенко У.М.**, здобувач кафедри теорії та історії держави і права ЛьвДУВС

У сучасних політико-правових умовах особливої уваги набуває визначення основних напрямів і видів діяльності Української держави, в яких конкретизується її сутність та призначення. В юридичній науці це питання розкривається за допомогою теорії функцій держави і залишається одним з найважливіших питань не тільки в теорії, а й практиці державотворення.